

דף א- עמוד ב

קיימא עלמא דאתכסיא, ועל צדיק דלתתא קיימא עלמא דאתגליא, והיינו מצדיקי הרבים, מההוא צדיקא (ס"א צדיקי) דעלמא תליין, מאי הרבים אלין דאתמר עלייהו הלכה כרבים דאינון מסטרא דאבהן, דלית רבים פחות מתלת, הלכה כרבים דא שכינתא:

ומתמן ועמך כלם צדיקים לעולם ירשו ארץ, האי דאתמר בה והארץ הדום רגלי, דא שכינתא דאיהי כלילא מעשר ספירן, ומתמן אתקריאו ישראל מלכים צדיקים חוזים נביאים מארי תורה גבורים חסידים נבונים חכמים ראשי אלפי ישראל (הם):

ורשותא אתיהיב לון לאלין נשמתין דאתתרכו מאתרייהו בתר קודשא בריך הוא ושכינתיה, לקננא בהאי חבורא, דאתמר בה כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו, ולית צפור אלא שכינתא, דאיהי מתתרכא מאתרהא הדא הוא דכתיב (דברים ל"ב) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, את לרבות שכינתא תתאה, האם שכינתא עלאה, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ') ובפשעיכם שלחה אמכם, דתרוייהו אתתרכו מאתריהון, ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין חד מבית ראשון וחד מבית שני, לקיימא ביה אני י"י הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן שכינתא עלאה, ותהילתי לפסילים שכינתא תתאה, כן איש נודד ממקומו דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה י"י איש מלחמה, דאתתרך אבתרייהו:

ועוד כן איש נודד ממקומו (מאן איהו), דא משה דכתיב (במדבר י"ב) והאיש משה ענו מאד, דאתתרך רוחיה אבתרייהו. ועוד כן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתריה בשכינתא (כשכינתא), דאתמר בה ולא מצאה היונה מנוח, דהכי אוקמוהו רבנן בזמנא דאתחרב בי מקדשא גזר על בתי הצדיקים דיחרבו, דאזלין כל חד נודד ממקומו, דדיו לעבד למהוי כרביה, ורזא דמלה נודד הוא ללחם איה א"ה דמרחם עליה, אוף הכי אין מנהל לה וגומר, ובגין דא דיו לעבד למהוי כרביה, ולית לחם אלא אורייתא, האי גרם למארי תורה דאזלין מתתרכין:

זכאה איהו (נ"א זכאין אינון) מארי מתיבתא מארי מדרש מארי תורה, דגם צפור מצאה בית, בית דנשמעין ביה פתגמי אורייתא, דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעייתא, גם צפור מצאה בית תמן, ובגין דא אוקמוהו רבנן כל בית שאין נשמעין בו דברי תורה לסוף תחרב, ואלין דנשמעין דברי תורה בהון אתקריאו ביצים אפרוחים בנים, ביצים מארי מקרא, אפרוחים מארי משנה, בנים מארי קבלה:

ועלייהו אתמר והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים, שלח תשלח מנייהו, אבל על מארי קבלה אתמר לא תקח האם על הבנים, דלית סכלתנו לאשתמודע בשכינתא כאלין

מארי קבלה, ואלין עבדין לה דירה ולקודשא בריך הוא ופרחין עמה, בכל אתר דאיהי פרכת כלהו מנדיין עמה בשליחותא דילה, אבל אפרוחי לית גדפין דלהון שלמין דפרחין בהון, דאינון פקודי דעשה, כל שכן ביצים, ובגין דא אתמר עלייהו לגבי אימא שלח תשלח את האם:

עד דאמר מלין אלין הא סבא אזדמן ליה ואמר, והא כתיב ואת הבנים תקח לך, אמר ליה סבא כל אתין לרבוויי, ובגין דא לא אמר והבנים תקח לך, אלא ואת, (והא אוקמוה) לרבות אפרוחים, אבל לא אמר הבנים תקח לך, אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא דהכי הוא ודאי, ובנים אינון ודאי תחות אימא עלאה, חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים, חסידים מסטרא דחסד דרגא דאברהם, ואוקמוה עליה אין חסיד אלא המתחסד עם קונו, דעביד ליה קן דאיהו אכסניא דיליה, ודא שכינתא דאיהי

והיינו מצדיקי הרבים – ככוכבים מאותו צדיק שכל העולם תלוי בו, כי כל הנשמות יוצאות מאותם הצדיקים כלומר מיסוד העליון ומהיסוד התחתון, והם צדיקים של רבים כלומר חג"ת בחינת האבות, הלכה כרבים היא השכינה בהיות הלכה אותיות הכלה, ומתמן ועמך כולם צדיקים משום שיש נר"ן מצד עולם הבריאה, עולם היצירה ועולם העשייה, והם נקראים עולם הפירוד, ומצד טוב ורע שיש שם יכול היצה"ר לשלוט בהם, אבל מי שזכה אפילו לבחינת נפש דאצילות אין היצה"ר שולט בו, ולכן דייק הכתוב ואמר ועמך כולם צדיקים, היינו אותם ששורש נר"ן שלהם באצילות, והארץ הדום רגליו, זו השכינה שהיא כלולה מעשר ספירות, משום שמאירים בה כל הספירות, והיא כלולה מכולם, ולכן נקראת גם בשם כולם, ועוד כן איש נודד ממקומו, מי שהוא איש צדיק כי בחורבן אסתלק נביעו דיסוד שנקרא צדיק לעילא, ועל ידי זה אין הזווג מצוי, ומסתלק ממקומו היינו ממידת המלכות, ולכן נקראת המלכות יונה לא מצאה מנוח, וסוד המילה נודד הוא, בחינת כלחם אי"ה שמרחם עליה, כי אי"ה הוא סוד המוחין א', שהוא כתר י' חכמה, ה' בינה, שהם נסתלקו מאותיות ו"ה, ועל ידי סודות התורה חוזרים למקומם.

וצריך לדעת, כי לחם הוא בסוד נגלה ומים בסוד נסתר, לכן אמר הכתוב כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם" ואמר שאין לחם אלא תורה, כשאין עוסקים אלא בלחם שהם המצוות, זה גורם לגלות והוא נודד עבור הלחם, ואין בחינת אי"ה מרחמת עליו. זכאה מי שקרוי בעלי הישיבה, בעלי מדרש, בעלי תורה, כי פשט הוא בה' תתאה, הנקרא תורה שבעל פה, ושם מארי ישיבה, משום ששם מפלפלים מצד הנגלות.

הדרוש בבינה שנקרא בית המדרש, ומארי תורה מת דהת"ת, הרי יחוד "הו"ה" היינו ו' שמייחד בב' אותיות ה' שבשם, לכן אמר במקום שיש שם תורה שהיא עמוד האמצעי אז גם ציפור שהיא המלכות, שנקראת ציפור כשהיא מלובשת במט"ט הנקרא ציפור, מצאה בית ותצא משם, כל בית שאין נשמעים בו דברי תורה חרב, שרומז על המלכות שנקראת בית, וכשאין בה דברי תורה, היינו מידת ת"ת, אז תחרב, ולכן דייק "דברי תורה" כי כתיב "חיים הם למוצאייהם" מוציאים בפה, כי כל קול הוא סוד יה"ו, היינו דיבור הוא בחינת מלכות שהיא אות ה' וע"י דברי תורה, מייחד את שם הוי"ה, אבל אפרוחים אין להם כנפיים [גדפין] שלמים, שיכולים לעוף בהם, משום דאינון

פקודין דעשה, כי מי שעוסק בנגלה ומתקשה להבין את ההלכה זה בעבור שעבר על מצוות לא תעשה, לכן סמא-ל וכת שלו, שהם קושיות מבישות, מעכבים אותם מלעלות, ועל כן הכנפיים שלהם אינם שלמים, ועל מנת לתקן זאת יקיים את מצוות עשה ובכוחם יזכה להבין פנימיות הנגלה ללא שום עיכוב.

הא סבא אַזדמן ליה ואמר הרי כתוב ואת הבנים תקח לך, והרי כל אתין [מילת את] באים לרבות, אלא "ואת" לרבות את האפרוחים שהם מארי קבלה, והם מבחינת האצילות, ולכן אמר הפסוק לא תקח האם על הבנים, משום שהם נמצאים אצלה תמיד.

והיא קושיית הסבא ואמר שהכתוב ואת הבנים תקח לך משמע שהם נמצאים בפירוד מאימם, ותירץ הסבא על כך שהרי לא כתוב "והבנים" אלא "ואת הבנים" לרבות את האפרוחים שהם בעלי משנה ולא בעלי קבלה, ובעלי משנה ראויים להיקרא בנים כי בעלי מקרא הם בסוד עשייה כלומר בסוד ה', מה שאין כן בעלי משנה שהם בסוד יצירה, שהוא סוד אות ו', הנקרא בן.

והנה כבר ידוע שכל מקום שנאמר "את" כוונתו מצד הנוקבא, לכן אמר אף על פי שהם בעלי משנה וראויים להקרא בנים מכל מקום, כשהם עוסקים בלימוד הנגלה ונאחזים בעלמא דנוקבא, הנקראת "את" נאמר בהם "תקח לך" והם בפירוד מאימא עילאה, כי מהכתוב משמע "ואת" היינו שהם בסוד ו' ובסוד "את".